

Joulun sävel juontaa juurensa Jyväskylään

Moni tuttu joululaulu on tehty Seminaarinmäellä

JOULU TEKEE TAAS tuloaan ja pikkujoulukausi on kuumimmillaan. Joulu ja sen odotus ovat yhdessäolon aikaa, jolloin juodaan glögiä, syödään pipareita ja tietenkin lauletaan.

Jokainen suomalainen osaa ulkoa vähintään muutaman joululaulun, joiden sävellet tulvahtavat mieleen viimeistään tavaratalojen kaiuttimista.

Moni ei kuitenkaan tiedä, että useat kaikille tutuista suomenkielisistä joululauluista ovat saaneet alkunsa Jyväskylän Seminaarinmäeltä.

”**SUOMENKIELISTEN** joululaulujen alkukotina voidaan hyvällä syyllä pitää Jyväskylää, ja vieläpä sen vanhaa kampusaluetta”, toteaa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Musiikin ja taiteen yksikön johtaja **Kirsti Hämäläinen**, joka on perehtynyt joululaulujen historiaan.

Seminaarinmäellä nimittäin koulutettiin ensimmäiset suomenkieliset kansakoulunopettajat aikana, jolloin laulutaitoa pidettiin yhtenä tärkeimmistä opettajan taidoista.

Erityisesti Seminaarinmäen perinteistä kuusijuhlaa varten tehtiin paljon jouluisia lauluja, josta sai alkunsa koulujen kuusijuhlaperinne koko Suomessa. Opiskelijoiden myötä lapsille suunnatut, iloisemmat joululaulut levisivät ympäri Suomen korvaten 1800-luvulle saakka puhtaasti hengellisen joulumusiikin.

Joululauluja tekivät Jyväskylässä niin seminaarin opettajat, opiskelijat kuin monen kaupunkiseurakunnan kanttorit ja kappalaisetkin. Osa lauluista suomenkielisiä sävellyksistä.

Tunnetuimpia opettajanimiä ovat ainakin **E.A. Hagfors**, **P.J. Hannikainen** ja **Eino Roiha**. Opiskelijoista maininnan arvoisia ovat ainakin **J.H. Erkkö**, **Isa Asp** sekä **Martti Korpilahti**.

Lauluista tutuimpia ovat **Immi Helenin** vuonna 1898 kirjoittamaan *Kello löi jo viisi* -runoon sävelletty *Joulukirkkoon* ja *Joulupuu on rakennettu*, jonka kirjoitti suomalaiseseen kansansävelmään saarnaaja **G.O. Schöneman**.

Kirsti Hämäläinen on kirjoittanut joululaulujen syntyhistoriasta lukuisia artikkeleita ja puhunut aiheesta radiossa monena vuonna. Hänen mukaansa monen laulun syntyhistoriaan liittyy mielenkiintoisia tarinoita.

”Esimerkiksi *Jouluyö, juhlayön* teksti syntyi jouluaattona vuonna 1818 erään papin kynästä, kun hän oli käynyt siunaamassa vastasyntyneen lapsen ja liikuttunut tapahtumasta. Tästä kauniista runosta viehätynyt urkuri taas sävelsi tekstille sävelen samana iltana ja näin syntyi kaikkien tuntema joululaulu.”

JOULULAULUPERINNE elää kampuksella Kirsti Hämäläisen mukaan virkeänä nykyäänkin. Varsinkin musiikkikasvatuksen opettajat ja opiskelijat tuottavat jatkuvasti uutta jouluisia materiaalia.

Joululauluja on myös levytetty Jyväskylässä useaan otteeseen.

Tätä pitkää perinnettä kunnioittaen on luonnollista, että Seminaarinmäellä lauletaan joka vuosi yliopiston kauneimpien joululaulujen tilaisuudessa, joka järjestetään yliopiston vanhassa juhlasalissa Seminaariumissa. Aloitteentekijänä tälle on luonnollisesti ollut Kirsti Hämäläinen.

Johannes Kotkavirta
jylkkari@jyy.fi

Perinteinen Joulunajan yhteislaulumatinea torstaina 8.12. kello 18–20 Seminaariumin vanhassa juhlasalissa. Seminaarinmäen kauneimmat joululaulut -tilaisuus tiistaina 13.12.2005 kello 17–18.30 Jyväskylän kaupunginkirkossa.

Avanto-festivaali tarjosi iloisia yllätyksiä

MEDIATAIDEFESTIVAALI Avanto esitelti Helsingissä kuudetta kertaa uutta ja vanhaa taidetta, jota on hankala loke-roida.

Blix Bargeld oli tämän vuoden odotetuin vieras. Saksalaisen industrial-yhtyeen Einstürzende Neubautenin vokalisti ja johtohahmo lienee suurelle yleisölle tutuin Nick Cave and the Bad Seeds -yhtyeen kitaristina.

Bargeld on kuitenkin tehnyt myös mittavan soolouran teatteri- ja elokuvanäyttelijänä, kirjailijana, valokuvaajana, luennonjohtajana ja performanssitaiteilijana. Avannossa hän esitti Rede/Speech -performanssinsa Kiasman teatterissa. Vaikka olin lukenut teoksesta etukäteen, oli se silti mykistävä.

Bargeld saapui tyhjälle lavalle yksin, mukanaan vain mikrofoni ja muutama efektipedaali. Äänittämällä ja toistamalla omaa ääntään hän loi kuin tyhjästä jylhää ja kaunista musiikkia.

Tunnelma salissa oli silti kaikkea muuta kuin jäykkä – esitys lipsahti välillä stand-up komiikan puolelle. Yleisö pääsi myös osallistumaan esitykseen luomalla Bargeldin loihlimalle aurinkokunnalle sopivan taustasäätelyn.

TEKSASILAISEN peräkammarin pojan **Jandekin** (oikea nimi **Sterling R. Smith**) Glorian keikkaa odottivat muutkin kuin herran musiikkiin vihkiytyneet diggarit.

Jandek aloitti levytysuransa vuonna 1978. Nyt plakkarissa on jo yli neljäkymmentä omalla Corwood Industries -levymerkillä julkaistua albumia.

Mies on antanut uransa aikana vain muutaman haastattelun, ja juuri tästä syystä hänestä on kasvanut todellinen kulttihahmo. Ilmeisesti Jenkeissä peräkammarin pojat ovat astetta harvinaisempi ilmiö kuin näillä leveysasteilla.

Jandek on keikkaillut vasta vuoden,

joten Helsingin konsertti olikin vasta hänen uransa kymmenes.

Suuri osa paikalle saapuneista taisi hieman pettyä, sillä tämä kuuluisa erakko ei esiintynytään säestämällä itseään kitaralla. Mies asteli lavalle sanaakaan sanomatta, istui pianon ääreen ja soitti sitä reilun tunnin ajan harpun säestyksellä.

Yleisön mielenkiinto herpaantui jo keikan puolivälissä ja humalainen mölinä täytti salin. Silmät sulkemalla alakuloinen piano toimi surullisena säestyksenä kännisten noise-fanien kuorolle.

Toivottavasti Jandek palaa vielä maamme ja saamme kuulla miehen musiikkia hieman rauhallisemmassa ympäristössä.

Ville Häkkinen
jylkkari@jyy.fi

Avanto-festivaali / Helsinki Media Arts Festival 18.–20.11.

Erakkoiluontoinen Jandek esiintyi pianon ja harpun säestyksellä.